

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.198/2011/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. év június hó 28. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A bűnpártolás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Miskolci Városi Bíróság 24.B.4472/2008/29. számú ítéletét, illetőleg a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 7.Bf.625/2010/7. számú végzését a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Miskolci Városi Bíróság a 2010. február 22-én kihirdetett 24.B.4472/2008/29. számú ítéletével a III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rb. testi sértés büntettének kísérletében (Btk. 170. § (1), (2) bek.), és hamis tanúzásra felhívás büntettében (Btk. 242. § (1) bek. I. ford.). Ezért őt - halmazati büntetésül - 300 napi tétel, napi tételenként 500 Ft, összesen 150.000 Ft összegű pénzbüntetésre ítélte.

Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2010. november 15-én meghozott 7.Bf.625/2010/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet - a III. rendű terhelt tekintetében - helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélettel megállapított - és a másodfokú bíróság által is irányadónak tartott - tényállás, III. rendű terhelt magatartására vonatkozó részének lényege a következő.

Tényállás 1. pontja

A II. rendű, a III. rendű terhelt, dr. H. sértett, a III. rendű terhelt barátnője és Sz. a Körzeti Földhivatal alkalmazottai, munkatársak. A III. rendű terhelt és dr. H. sértett baráti viszonyban van. 2007. szeptember 27-én mindannyian munkaértekezleten vettek részt, utána - Sz. kivételével - italt fogyasztottak, majd délután 17-18 óra körül érkeztek vissza M-re.

M-en villamossal utaztak tovább, és amikor leszálltak a II. rendű és a III. rendű terhelt, utóbbi barátnője, valamint Sz. és további 1 munkatársuk észlelte, hogy a velük lévő sértett nagyon ittas, emiatt lakcímét sem tudta megmondani. Ezért megbeszélték, hogy hazakísérik.

Hatan együtt gyalog elindultak. A III. rendű terhelt barátnője a sértettet - annak ittassága miatt - átkarolta, ezáltal vezette, a többiek pedig utánuk mentek. Útközben a sértett és a III. rendű terhelt barátnője között többször nézeteltérés volt, mert utóbbi ellenezte, hogy a sértett megfogja a kezét. A sértett mégis próbálkozott, mire a III. rendű terhelt barátnőjének sikerült tőle elszaladnia.

Mindezt látták a többiek, a III. rendű terhelt próbálta telefonon elérni barátnőjét, sikertelenül. Ezután a III. rendű terhelt egy buszmegállóban odafordult a sértetthez és számon kérte tőle magatartását, hangosan vitatkozni kezdtek.

A vitatkozás során a III. rendű terhelt a sértettet egyszer ököllel arcon ütötte, aki ettől a mögötte álló Sz-nek, ő pedig egy bolt ajtajának esett.

A III. rendű terhelt észrevette, hogy mindezt figyeli a buszmegállóban lévő R. sértett és felesége. Odament R. sértetthez, kérdezte tőle, hogy „te mit nézel”, majd indulatos állapotban egyszer megfejelte a nála alacsonyabb sértettet.

Ezután a III. rendű terhelt még a megállóban utolérte dr. H. sértettet és földre rántotta, ennek következtében a sértett hanyatt esett. Ekkor őt a III. rendű terhelt testszerte és a fején rugdosni kezdte, közben jobb kezére felvett egy réz bokszer. A III. rendű terhelt a földön hanyatt fekvő sértettre térdelt és bokszeres,

ökölbe szorított kezével ütlegelte.

Ezt látván munkatársai - közte Sz. és a II. rendű terhelt - kérlelték, hogy hagyja abba.

R. sértett pedig a III. rendű terhelthez lépett, és kézzel lelökte dr. H. sértetttről. Ettől a III. rendű terhelt földre esett, majd rögtön felállt és R. sértett fejét bokszeres kezével, ököllel mintegy 5 ízben megütötte.

Az ütések miatt kirepedt, vérezni kezdett R. sértett fejbőre, aki egy esernyővel és kézzel próbált védekezni. Sikerült ellöknie a III. rendű terhelte, amitől mindketten egy füves részre estek. A sértett fogta a III. rendű terhelt csuklóját, aki kiszabadította magát és a helyszínről elszaladt.

A III. rendű terhelt ütései következtében

- dr. H. sértett a jobb oldali felső állcsont, a bal arcfél, a hajas fejbőr, a falcson, és nyakszirtecsont tájék és a bal fülkagyló felső széle sérülését szenvedte el, melyek gyógytartama külön-külön és együttesen is nyolc napon belüli;
 - R. sértett a bal halántéktájékon és a hajas fejbőrön szenvedett sérülést, azok gyógytartama szintén nyolc napon belüli.
- Magánindítványt egyik sértett sem terjesztett elő.

Tényállás 2. pontja

A tényállás 1. pontja szerint történtek miatt - ismeretlen tettes ellen - garázdaság vétsége miatt indult nyomozás.

A büntetőügy előadója az I. rendű terhelt volt, aki 2007. október 9-én R., 2007. október 10-én dr. H-t tanúként kihallgatta.

2007. október 15-én délelőtt az I. rendű terhelt telefonon tanúként idézte a II. rendű terhelte és kérte, hogy szóljon munkatársának, Sz-nek is. Aznap délbén a II. rendű terhelt és Sz. megjelent a rendőrkapitányságon, ahol az I. rendű terhelt közölte velük, hogy máskor fogja őket kihallgatni.

2007. október 18-án az I. rendű terhelt tanúként hallgatta ki a II. rendű terhelte.

2008. január közepén, pontosan meg nem állapítható napon dél körül a Földhivatal egyik irodájában a II. rendű terhelt és további egy személy jelenlétében Sz. közölte a III. rendű terhelttel, hogy ne terjessze azt, hogy neki nem lesz diplomája és nem fogja elvégezni a főiskolát, majd kettejük között vitatkozás lett, mire a II. rendű terhelt kiment.

A vita során a III. rendű terhelt - utalva a tényállás 1. pontja szerinti cselekményre - közölte Sz-szel, hogy az esetleges tanúkénti kihallgatás során „mi lenne, ha azt mondanád, hogy leszálltál a villamosról, és nem láttál semmit”.

Hangos vitatkozás, és kölcsönös szitkozódás közben Sz. közölte a III. rendű terhelttel, hogy „nem fog hamisan tanúzni, nem fog mást mondani, mint ami történt”. Eközben a III. rendű terhelt Sz-t trágár szavakkal szidta.

Erre Sz. kiszaladt az irodából és bement az osztályvezetőhöz, akinek elmondta a szóváltást, s az is: a III. rendű terhelt arra kérte, mondja, hogy „leszállt a villamosról”. Sz. tájékoztatta az osztályvezetőt, hogy a III. rendű terhelt meg is fenyegette, ő viszont közölte vele, hogy „ezt nem teszi meg, azaz nem fog a valóságtól eltérően nyilatkozni tanúkénti kihallgatásakor”.

Az osztályvezető az irodájába hívatta a III. rendű terhelte, aki az osztályvezetőnek kijelentette, hogy Sz-t arra kéri, hogy „szépítsen a dolgokon”. Ezután Sz. és a III. rendű terhelt is elhagyta az osztályvezető irodáját.

Az irányadó tényálláshoz tartozó, az indokolás más részében lévő ténymegállapítás;

a tényállás 2. pontjához, elsőfokú ítélet 24. oldal utolsó két mondata, valamint 47. oldala 3. bekezdésének 9. mondata:

A III. rendű terhelt Sz-szel közölte azt, hogy „miért nem mondja azt, hogy leszállt a villamosról és nem látott semmit”.

A III. rendű terhelt, amikor e kijelentést tette, tudomással bírt arról, hogy Sz. dr. H., R. sértettek bántalmazásánál jelen volt, és az ő cselekvőségét is látta.

A III. rendű terhelte az M-i Rendőrkapitányság 2008. január 25-én tanúként, 2008. május 15-én pedig gyanúsítottként hallgatta ki.

Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint a III. rendű terhelt megvalósította a 2 rb. súlyos testi sértés büntettének kísérletét és a hamis tanúzásra felhívás büntettét.

Kétségtelen, hogy a III. rendű terheltek a két sértett testére és fejére irányuló, bokszerrel leadott ütései nyolc napon belül gyógyuló sérülést okoztak. Tudata pedig - mivel jobb kezén bokszert használt - átfogta, hogy ütései miatt hosszabb, nyolc napon túli gyógytartamú sérülés is bekövetkezhet, így egyenes szándékkal cselekedett.

A III. rendű terhelt 2008. január közepén reálisan számolt azzal,

hogy az ügyben kihallgatják. Sz-szel azt közölte, hogy mondja azt, hogy „nem látott semmit”, valamint arra kérte, hogy „szépítsen a dolgokon”. Ehhez képest pedig a célzat is bizonyított, tudata átfogta, hogy Sz-t hamis tanúzásra próbálta rábírni.

A hamis tanúzásra felhívás elkövethető rábeszéléssel, felszólítással, vagy kéréssel is. Jelentősége annak van, hogy az elkövető mindent megtett-e annak érdekében, hogy a bűncselekmény befejezetté váljon. Ez a III. rendű terhelt kijelentéseivel megtörtént. A két alkalom pedig - ugyanazon személy vonatkozásában - természetes egységet alkot.

A másodfokú bíróság a bűnösségre vont jogi következtetéssel és a cselekmények minősítésével egyetértett.

A súlyos testi sértési cselekmény kapcsán kifejtette, hogy a 15. számú Irányelv alapján az alanyi és tárgyi tényezők egyaránt vizsgálандók.

Mindkét sértett esetében többszörös, legalább 8-10 alkalommal, eszközzel történő megütésben - dr. H. sértett esetében rúgásban is - megnyilvánuló bántalmazásról van szó. Az ütések, rúgások zöme fejre irányult, az erőbehatalás sorozatjellegű volt.

Az erőbehatalás kis ereje ellenére a bántalmazás kitartó jellege miatt összességében arra vonható következtetés, hogy a III. rendű terhelt a hosszabb gyógytartamú sérülés okozásába legalább belenyugodott.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt védője terjesztett elő - a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját megjelölve - felülvizsgálati indítványt a bűnösség megállapítása miatt

- a testi sértés büntette kapcsán büntethetőséget megszüntető okból való megszüntetés,
- a hamis tanúzásra felhívás büntette tekintetében pedig bűncselekmény hiányában felmentés érdekében.

Indokai szerint a súlyos testi sértésként felrótt bűncselekmény esetében - hivatkozva a 15. számú Irányelvre - a használt eszköz önmagában nem ad alapot a szándék megállapítására. Az elkövetés körülményei, módja, az erő kifejtés mértéke - s mellette a keletkezett sérülés gyógytartama - a könnyű testi sértés megvalósulását támasztják alá. A szakértői nyilatkozatokból sem lehet súlyosabb veszélyhelyzetre következtetni.

Ehhez képest nem állapítható meg az eshetőleges szándék, mivel a

cselekmény erre eleve alkalmatlan és a III. rendű terhelt tudata sem terjedt ki rá. Könnyű testi sértés vétsége állapítható meg, amihez viszont hiányzik a magánindítvány, így az eljárás megszüntetésének van helye.

Az irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt arra hívta fel Sz-t, hogy mondja azt, hogy „leszállt a villamosról”. Ez pedig nem hamis, hanem valós magatartás volt. Így - mivel a felhívás a valóságnak megfelelő vallomás megtételére irányult - a felrótt cselekmény nem bűncselekmény.

A Legfőbb Ügyészség BF.765/2011. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

Kifejtette, hogy a sértettek bántalmazásának módjából, intenzitásából, a használt eszközből okszerűen következik a nyolc napon túli sérülés bekövetkezésének lehetősége, és annak legalább eshetőlegesen szándékú elkövetői tudattartalma.

Az irányadó tényállás szerint pedig a III. rendű terhelt általi felhívás - szemben a védő álláspontjával - valójában annak hamis állítására irányult, hogy Sz. nem látta a III. rendű terhelt cselekményét.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott; melyen a védő a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és azzal, az ügyész pedig az írásbeli nyilatkozatában foglaltakkal egyező tartalommal szólalt fel.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

Az eljáró bíróság nem sértett törvényt, amikor a terhelt bűnösségét megállapította és a cselekmények jogi minősítése is helyes.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. §-a (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye (Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.).

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve az alkalmazott intézkedés mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Az irányadó tényállás pedig egyértelműen rögzíti

- a sértettek bántalmazásának módját (tényállás 1. pontja), valamint
- a III. rendű terhelt Sz-hez intézett kijelentéseit (tényállás 2. pontja).

A tényállás szerint viszont - szemben az indítványban foglaltakkal - a III. rendű terhelt nem csupán azt közölte Sz-szel, hogy mondja azt „leszállt a villamosról”, ami valóban értelmezhető lenne közömbös és valóságos tartalomként.

2008. január közepén, a Földhivatal egyik irodájában a III. rendű terhelt - utalva a tényállás 1. pontja szerinti cselekményre - felvetette Sz-nek, hogy az esetleges tanúkénti kihallgatás során „mi lenne, ha azt mondanád, hogy leszálltál a villamosról, és nem láttál semmit”; amit Sz. visszautasított, mondván „nem fog hamisan tanúzni, nem fog mást mondani, mint ami történt”. Ezután aznap az osztályvezető irodájában a III. rendű terhelt - Sz. jelenlétében - az osztályvezetővel azt közölte, hogy Sz-t arra kéri, hogy „szépítsen a dolgokon”.

Az indítvány tehát valójában az irányadó tényállás helyességét támadta, tényállástól eltérő körülményre hivatkozott és ezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását, ami azonban felülvizsgálat során kizárt.

A Btk. 242. § (1) bekezdése szerint a hamis tanúzásra felhívás büntetést követi el, aki mást büntetőügyben hamis tanúzásra rábírni törekszik. Hamis tanúzás (amint azt a Btk. 238. § (1) bekezdése meghatározza), ha a tanú bíróság, vagy más hatóság előtt az ügy lényeges körülményére valótlán vallomást tesz, vagy a valót elhallgatja. E mögött nyilvánvalóan a Be. 79. § (1) és (2) bekezdés szerinti kötelezettség áll, melynek értelmében akit tanúként megidéztek - amennyiben tanúzásának akadályja nincs - köteles vallomást tenni a bizonyítandó tényről való tudomásáról, s ennek értelmében az általa tapasztaltakról valósághűen kell számot adnia.

Valótlan vallomás, ha a tanú észlelte a történést, és annak ellenében azt állítja, hogy az nem úgy történt. Erre irányult a III. rendű terheltnek az osztályvezető irodájában kifejezett törekvése. Való elhallgatása pedig, ha a tanú észlelte a történést, de azt állítja, hogy nem látott semmit. Erre irányult a III. rendű terheltnek először - a Földhivatal egyik irodájában - kifejtett cselekvése. Az eljárás bíróság - helyesen - a két magatartást természetes egységnek vette.

Megjegyzí a Legfelsőbb Bíróság, hogy szintén rögzíti az irányadó tényállás, miszerint a III. rendű terhelt a magatartása kifejtésekor tudta: törekvésének címzettje olyan személy, aki cselekményénél végig jelen volt, azt látta (sőt a tényállásban részletezett cselekménye abbahagyására egyébként fel is szólította). Önmagában ebből - továbbá az irányadó tényállás szerinti egyéb körülményekből, így a sértett, illetve tanú kihallgatások megtörténtéből, az adott szóváltás során elhangzottak tartalmából - következően pedig tudata átfogta, hogy e személy (az észlelése folytán) reálisan számolhat tanúkenti kihallgatásra.

Az irányadó tényállás rögzíti, hogy a III. rendű terhelt

- dr. H. sértettet egyszer ököllel arcon ütötte, ezután földre rántotta, amitől a sértett hanyatt esett, ahol testszerte és a fején rugdosni kezdte, majd a földön hanyatt fekvő sértettre térdelt és réz bokszeres, ökölbe szorított kezével ütni kezdte;
- a nála alacsonyabb R. sértettet pedig egyszer megfejelte, utána a sértett fejét bokszeres kezével, ököllel mintegy 5 ízben megütötte.

Kétségtelen, hogy a Legfelsőbb Bíróság 15. számú Irányelve - az ítékezés során változatlanul betartandó követelményként - rögzíti azokat a szempontokat, amelyeket a testi épség elleni cselekmény elkövetőjének tudattartalma vizsgálatánál figyelembe kell venni. Általános érvényű megállapítása szerint az elhatárolás nem önmagában az eredmény, hanem az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet (amint azt az eljárás bíróság is kifejtette). Az elkövetéskori tudattartalom, illetve a szándék helyes megítélésének záloga a tárgyi és alanyi tényezők összefüggő, együttes vizsgálata. Ezzel összhangban áll - és következetes - a súlyos testi sértés büntetnének kísérlete és könnyű testi vétsége elhatárolásának ítélezési gyakorlata (BH 1986/181., 1993/653., 1999/241., 2004/491.).

Az eljárás bíróság határozata ennek mindenben megfelel. Mind a két sértett elleni cselekmény esetében megállapította az alanyi és tárgyi körülményeket. Azok együttes értékelése alapján pedig

helyesen jutott arra a következtetésre, hogy minden reális feltétele megvolt a nyolc napon túl gyógyuló sérülések bekövetkezésének.

A bántalmazás körülményei (így a kis erő kifejtés ellenére annak intenzitása, mindkét sértettet érintően a folyamatossága, a bántalmazás módja, nevezetesen a testszerte történő, illetve fejre célzott rugdosás, mindkét sértett esetében pedig az eszköz használatának mikéntje: az ökölbe szorított kézre felvett fémtárggyal többszöri, fejre mért ütés) alapján nem kétséges, hogy az elkövető szándéka kiterjedt a nyolc napon túl gyógyuló sérülés bekövetkeztére, azonban eziránt közömbös maradt. Szándéka tehát eshetőleges volt.

Ekként a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2011. június 28.

Dr. Akác Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő
N-né TH